

Nepoměr výše pohledávky a ceny předmětu výkonu rozhodnutí

Případný nepoměr výše pohledávky a ceny předmětu výkonu je ve smyslu § 264 odst. 1 o.s.ř. pouze jedním kritériem vhodnosti navrženého způsobu výkonu; jeho zjištění však samo o sobě postup podle tohoto ustanovení neodůvodňuje, neboť soud musí současně uvážit, zda je vůbec možné nařídít výkon způsobem jiným, který povede nejen k uspokojení vymáhané pohledávky, nýbrž i v přiměřené době. Není-li k dispozici taková alternativa způsobu výkonu, je nutno mít za vhodný i ten způsob, kdy rozdíl mezi výší vymáhané pohledávky a cenou předmětu výkonu, z něž má být uspokojena, je zřetelný resp. značný. Při nařízení výkonu rozhodnutí nelze - z povahy exekučního řízení - na oprávněném požadovat, aby dokládal, že navržený způsob výkonu je způsobem vhodným. Je naopak na povinném, aby tvrdil a prokazoval, že je způsobem nevhodným; jelikož však při nařízení výkonu rozhodnutí není pro takovou obranu povinného zpravidla prostor, odsouvá se její - skutečné - prosazení ze stadia nařízení výkonu až do stadia jeho zastavení. „Zřejmá nevhodnost“ způsobu výkonu ve smyslu ustanovení § 264 odst. 1 o.s.ř. je při nařízení výkonu relevantní jen tehdy, jestliže již z podání oprávněného vyjde najevo, případně dozví-li se soud jinak (z úřední činnosti), že je zde vhodnější způsob výkonu rozhodnutí, anebo uplatnil-li námitku o jiných možných (a efektivních) způsobech povinný, než byl výkon rozhodnutí nařízen.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 398/2003, ze dne 25.3.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci výkonu rozhodnutí oprávněné H., a. s., zastoupené advokátem, proti povinnému D. S., zastoupenému advokátkou, prodejem nemovitostí pro částku 431.000,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Šumperku pod sp. zn. E 891/2001, o dovolání povinného proti usnesení Krajského soudu v Ostravě z 30. listopadu 2001, č. j. 10 Co 1094/2001-36, tak, že dovolání proti II. výroku usnesení Krajského soudu v Ostravě z 30. listopadu 2001, č.j. 10 Co 1094/2001-36, jímž bylo usnesení Okresního soudu v Šumperku z 8. června 2001, č. j. E 891/2001-13, potvrzeno, se odmítá. Dovolání proti I. výroku téhož usnesení krajského soudu, jímž bylo usnesení okresního soudu změněno, se zamítá.

Z odůvodnění :

Okresní soud nařídil výkon rozhodnutí prodejem tam specifikovaných pozemků (výrok I.), povinnému zakázal těmito pozemky, jejich součástmi a příslušenstvím nakládat, uložil mu povinnost oznámit případnou existenci předkupního práva (výrok II.), návrh na nařízení výkonu rozhodnutí prodejem rozestavěné stavby stojící na jednom z pozemků zamítl (výrok III.) a konečně rozhodl o částečném zastavení vykonávacího řízení, o vrácení přeplatku soudního poplatku a o náhradě nákladů výkonu rozhodnutí.

Krajský soud k odvolání obou účastníků usnesení okresního soudu ve výrocích I. a II. potvrdil a ve výroku III. změnil tak, že výkon rozhodnutí nařídil také (srov. pojem „současně“) prodejem rozestavěné stavby; povinného dále zavázal k náhradě nákladů odvolacího řízení.

V dovolání - aniž uvádí, ze kterého ustanovení občanského soudního řádu (dále též jen „o.s.ř.“) dovozuje jeho přípustnost - povinný namítá, že krajský soud se nevypořádal s jeho odvolací námitkou zřejmě nevhodnosti navrženého způsobu výkonu rozhodnutí a že jeho rozhodnutí v důsledku této vady řízení spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Vymáhaná pohledávka totiž vznikla na základě kupní smlouvy, jíž se kromě zaplacení kupní ceny a dalších povinností zavázal k „ručení předmětem smlouvy“ (koupeným motorovým vozidlem). Oprávněná se však - v rozporu s tímto ujednáním - „nesnažila svou pohledávku uspokojit z předmětu kupní smlouvy“ (tedy prodejem movité věci), ale namísto toho navrhla výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí; takovýto výkon je tudíž podle

povinného (byť nikoli vzhľadom k nepomeru výše pohľadávky a ceny predmetu exekuce, nýbrž práve se zretelem k predchádzajúmu ujednaní) zrejme nevhodný ve smyslu ustanovení § 264 odst. 1 o.s.ř. Kromě toho je podle jeho názoru napadené rozhodnutí nesprávné také proto, že výkon rozhodnutí byl (v rozporu s ustanovením § 322 odst. 1 o.s.ř.) nařízen přesto, že v předmětné nemovitosti (velikostí bytové potřeby rodiny zcela přiměřené) dovolatel bydlí s manželkou a třemi dětmi, jiný objekt nevlastní a jinou možnost bydlení nemá.

Dovolací soud se zabýval nejprve otázkou přípustnosti dovolání a v tomto směru dospěl k závěru, že dovolání - v části směřující proti potvrzujícímu výroku napadeného usnesení - přípustné není.

Podle ustanovení § 236 odst. 1 občanského soudního řádu ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „o.s.ř.“) lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c/, odst. 3 o.s.ř. - jež podle § 238a odst. 2 o.s.ř. platí obdobně, a podle něhož je přípustnost dovolání nutno v předmětné věci posuzovat vedle ustanovení § 238a odst. 1 písm. c/ o.s.ř., je dovolání proti potvrzujícímu usnesení odvolacího soudu (jemuž nepředcházelo kasační rozhodnutí) přípustné jen dospěje-li dovolací soud k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam; ten je dán zejména tehdy, řeší-li rozhodnutí odvolacího soudu právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li napadené rozhodnutí právní otázku v rozporu s hmotným právem. Z toho, že přípustnost dovolání je ve smyslu shora citovaných ustanovení spjata se závěrem o zásadním významu rozhodnutí ve věci samé po právní stránce, vyplývá, že také dovolací přezkum se otevírá pro posouzení otázek právních, navíc otázek zásadního významu. Způsobitým dovolacím důvodem je tudíž jen důvod podle § 241a odst. 2 písm. b/ o.s.ř., jímž lze namítat, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Protože uplatněným důvodem je dovolací soud vázán (§ 242 odst. 3, věta první, o.s.ř.), lze to, zda rozhodnutí je zásadního právního významu, posuzovat jen z hlediska těch námitek obsažených v dovolání, jež jsou právě tomuto důvodu podřaditelné.

Dovolatel (jenž ostatně pojem „zásadní právní význam“ nepoužil) se však otázkou přípustnosti dovolání nezabýval a proto argumenty ve prospěch názoru, že podmínky stanovené v § 237 odst. 1 písm. c/, odst. 3 o.s.ř. jsou v daném případě splněny, dovolacímu soudu nepředložil; samotným hodnocením námitek vznesených v dovolání k závěru o splnění těchto podmínek dospět nelze.

O existenci (dovoláním otevřené) právní otázky, jejíž posouzení by mohlo být relevantní i pro posouzení obdobných právních poměrů, a jež v konečném důsledku může mít vliv na obecnou rozhodovací činnost soudů (což rozhodnutí zásadního právního významu ve smyslu § 237 odst. 3 o.s.ř. předpokládá), totiž v dané věci nejde.

Není žádného podkladu pro úsudek, že odvolací soud při posuzování otázek rozhodných ve stadiu nařízení výkonu rozhodnutí uplatnil právní názory nestandardní resp. vybočující z mezí ustálené soudní praxe; o rozpor s hmotným právem nemůže jít už vůbec, jelikož dovoláním je namítáno nesprávné posouzení věci z hlediska § 264 a § 322 o.s.ř., tedy ustanovení práva procesního.

Podle § 264 odst. 1 o.s.ř. navrhne-li oprávněný výkon rozhodnutí způsobem, který je zřejmě nevhodný, zejména vzhľadom k nepomeru výše pohľadávky oprávněného a ceny predmetu, z něhož má být uspokojení této pohľadávky dosaženo, může soud nařídit, a to po slyšení oprávněného, výkon rozhodnutí jiným vhodným způsobem.

Není pochyb, že otázku, zda navržený způsob výkonu je v tomto smyslu způsobem vhodným, při nařízení výkonu rozhodnutí soud posuzuje, pročť ji posuzuje i soud odvolací (srov. usnesení Krajského soudu v Praze z 31.3.1967, sp. zn. 7 Co 159/67, uveřejněné pod č. 41/1968 ve Sbírce rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR).

Soudní praxe je jednotná (viz kupř. stanovisko Nejvyššího soudu ČSR „Ze zhodnocení rozhodování soudů a státních notářství při výkonu rozhodnutí,“ ze dne 18.2.1981, Cpj 159/79, uveřejněné pod č. 21/1981 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek) také v závěru, že případný nepoměr výše pohľadávky a ceny predmetu výkonu je ve smyslu § 264 odst. 1 o.s.ř. pouze jedním (v zákoně výslovně uvedeným) kritériem vhodnosti navrženého způsobu výkonu; jeho zjištění však samo o sobě postup podle tohoto ustanovení neodůvodňuje, neboť soud musí současně uvážit, zda je vůbec možné nařídit výkon způsobem jiným, který povede nejen k uspokojení vymáhané pohľadávky, nýbrž i v přiměřené době. Není-li k dispozici taková alternativa způsobu výkonu, je nutno mít za vhodný i ten způsob, kdy rozdíl mezi vyšší vymáhané pohľadávky a cenou predmetu výkonu, z něž má být uspokojena, je zřetelný resp. značný.

Při nařízení výkonu rozhodnutí nelze - z povahy exekučního řízení - na oprávněném požadovat, aby dokládal, že navržený způsob výkonu je způsobem vhodným. Je naopak na povinném, aby tvrdil a prokazoval, že je způsobem nevhodným; jelikož však při nařízení výkonu rozhodnutí není pro takovou obranu povinného zpravidla prostor (srov. § 253 odst. 1 o.s.ř.), odsouvá se její - skutečné - prosazení ze stadia nařízení výkonu až do stadia jeho zastavení, jež podle § 269 odst. 1, § 268 odst. 1 písm. h/ o.s.ř. povinný zahájí příslušným návrhem (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.10.2002, sp. zn. 20 Cdo 339/2002).

„Zřejmá nevhodnost“ způsobu výkonu ve smyslu ustanovení § 264 odst. 1 o.s.ř. je tedy při nařízení výkonu relevantní jen tehdy, jestliže již z podání oprávněného vyjde najevo, případně dozví-li se soud jinak (z úřední činnosti), že je zde vhodnější způsob výkonu rozhodnutí, anebo uplatnil-li námitku o jiných možných (a efektivních) způsobech povinný, měl-li tu výjimečnou příležitost (srov. § 253 odst. 1, 2 o.s.ř.) předtím, než byl výkon rozhodnutí nařízen (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.11.2003, sp. zn. 20 Cdo 2103/2002).

Jestliže tyto zásady, v soudní praxi zakotvené, odvolací soud při hodnocení odvolání povinného proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí respektoval, nemůže oponentura proti němu přinést právní závěry, jež by bylo možné pokládat (ve výše vyloženém smyslu) za zásadní, resp. zásadně právně významné.

Uvedený závěr platí tím spíše, spatřuje-li dovolatel zřejmou nevhodnost navrženého způsobu výkonu rozhodnutí v tom, že oprávněný jej navrhl, aniž se předtím „snažil svou pohledávku uspokojit z předmětu kupní smlouvy“, a to (již) proto, že u soudu prvního stupně před nařízením výkonu rozhodnutí žádný jiný, vhodnější způsob exekuce ani z podání oprávněného ani z případné námítky povinného či jinak (např. z úřední činnosti soudu) najevo nevyšel.

Protože - jak výše uvedeno - nelze dovodit, že napadené rozhodnutí je po právní stránce zásadního významu (§ 237 odst. 1 písm. c/, odst. 3 o.s.ř.), Nejvyšší soud dovolání v části směřující proti potvrzujícímu výroku napadeného usnesení jako nepřipustné podle ustanovení § 243b odst. 5, § 218 písm. c/ o.s.ř. odmítl.

V části, již dovolatel napadá měnící, tedy II. výrok usnesení odvolacího soudu sice dovolání přípustné (podle § 238a odst. 2, § 237 odst. 1 písm. a/ o.s.ř.) je, není však důvodné. Pokud jde o výklad pojmu „zřejmá nevhodnost navrženého způsobu výkonu rozhodnutí“ ve smyslu ustanovení § 264 odst. 1 o.s.ř., Nejvyšší soud odkazuje na závěr uvedený v sedmém odstavci předchozí strany tohoto rozhodnutí, zejména na tu jeho část, v níž se dovozuje právní význam námítky zřejmé nevhodnosti určitého způsobu exekuce teprve pro řízení o zastavení výkonu rozhodnutí. Tento závěr totiž bezesbýtku dopadá na souzenou věc, v níž byl výkon rozhodnutí - v souladu se zásadou zakotvenou v ustanovení § 253 odst. 1 o.s.ř. (jelikož k výjimečnému postupu podle § 253 odst. 2 o.s.ř. nebylo důvodu) - nařízen bez jednání.

Kromě toho je ovšem dovolání nedůvodné proto, že dovolatelova argumentace ujednáním bodu V.5.1. smlouvy, jímž si účastníci měli dohodnout zřízení zástavního práva k převáděnému vozidlu, a z něhož povinný (v bodě I. dovolání) dovozuje existenci - alespoň - „ručení předmětem kupní smlouvy“, nemůže vést k závěru (povinným dovozovanému), že navržený způsob exekuce je zřejmě nevhodný ve smyslu ustanovení § 264 odst. 1 o.s.ř.; zástavní právo totiž - a opak netvrdí ani dovolatel - nevzniklo, a pokud jde o ujednání, jímž mělo podle povinného být dohodnuto „ručení předmětem smlouvy“, tímto ujednáním se nezavázala oprávněná, nýbrž sám povinný. Dohodnut totiž nebyl, jak se mylně domnívá dovolatel, závazek oprávněné (prodávající) uspokojit svou pohledávku - pouze a jedině - z výtěžku případného prodeje vozidla, nýbrž naopak závazek povinného (kupujícího), že kupované vozidlo dále nepřevede.

Případný nepoměr výše pohledávky a ceny předmětu exekuce (závěr, že navržený způsob exekuce z tohoto důvodu nevhodný není, odvolací soud odůvodnil výší vymáhané pohledávky) povinný v dovolání, jehož důvody včetně jejich obsahového vymezení je dovolací soud vázán (§ 243 odst. 3 věta první o.s.ř.), nenamítá.

Pokud jde o argument (v odvolání ostatně neuplatněný), že povinný s rodinou v nemovitosti, jež má být předmětem výkonu rozhodnutí, bydlí, ten je (kromě toho, že jde o novum, v dovolacím řízení nepřipustné /§ 241a odst. 4 o.s.ř./) ve stadiu nařízení exekuce právně nevýznamný, jelikož otázkou, zda se výkon rozhodnutí týká věci nezbytně potřebné k uspokojování potřeb povinného a jeho rodiny (§ 322 odst. 1 o.s.ř.), se soud zabývá teprve v řízení o zastavení výkonu rozhodnutí (§ 268 odst. 1 písm. d/ o.s.ř.).

Protože se povinnému prostřednictvím uplatněných dovolacích důvodů zpochybnit správnost napadeného rozhodnutí nepodařilo, Nejvyšší soud, aniž nařídil jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.) dovolání v této části zamítl (§ 243b odst. 2 věta před středníkem o.s.ř.).

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)